

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของไทย ส่วนใหญ่อยู่ในการควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรม จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2523 ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2523 มีภารกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับให้กับเด็กไทยทุกคน ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 อย่างทั่วถึง โดยให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ซึ่งกำหนดเวลาเรียนไว้ 6 ปี รวมทั้งการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ คักยภาพ และการเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในทุกพื้นที่ และจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักการและข้อหายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ดำเนินการ เพื่อสนองนโยบายด้านความเสมอภาคทางการศึกษา และขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538)

การพัฒนาคูณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินั้น จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการสำคัญ 3 ประการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ การศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนทั้ง 3 กระบวนการนี้จะต้องจัดให้ประสานสอดคล้องกัน และสัมพันธ์กันในโรงเรียน กล่าวคือ การจะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการพัฒนากระบวนการบริหารและกระบวนการนิเทศการศึกษาไปด้วย เพื่อให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หากกระบวนการหนึ่งกระบวนการใดมีปัญหาและอุปสรรค

ชัดยิ่งขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการอีก 2 กระบวนการนั้นด้วย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษามีความสำคัญเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529)

การนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน 3 ระดับ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (สพจ.) และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ (สพอ./ก.) โดยหน่วยศึกษานิเทศก์แต่ละระดับรับผิดชอบในการดำเนินการในการนิเทศการศึกษา และในระดับโรงเรียนก็จะมีการจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน (สมเดช สีแสง, 2538)

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศการศึกษาโดยบุคลากรภายในโรงเรียนเอง การตั้งชื่อว่า "การนิเทศภายในโรงเรียน" นั้นก็เพื่อให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการนิเทศการศึกษาในระบบของไทยนั้น ได้เริ่มรู้จักคุ้นเคยในฐานะที่เป็นงานของศึกษานิเทศก์ เพราะในสมัยก่อนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถยังมีจำนวนจำกัด ครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็มีวิถีทางครุค่อนข้างต่ำ ดังนั้นการช่วยเหลือและพัฒนาครูประจำการให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นนั้น จึงต้องอาศัยศึกษานิเทศก์ จุดกำเนิดของคำว่า "การนิเทศภายในโรงเรียน" ได้เริ่มขึ้นก็เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ โดยศึกษานิเทศก์ภายนอกนั้นเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่ได้ผลเท่าที่ควรเนื่องจากการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ มีความรู้สูงขึ้น จึงเห็นสมควรให้บุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ ดำเนินการนิเทศกันเองเป็นการแบ่งเบาภาระของศึกษานิเทศก์ (สงัด อุทรานันท์, 2530) และสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ไม่มีใครที่จะรู้ปัญหาภายในโรงเรียนได้ดีเท่ากับบุคลากรภายในโรงเรียน ดังนั้น ถ้าให้โรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเอง จะทำให้เกิดการแก้ปัญหาที่ตรงจุดและสามารถติดตามปัญหาได้อย่างใกล้ชิด และสอดคล้องกับหลักการบริหารสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารโดยมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา จะเห็นได้ว่าในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ได้กำหนดนโยบายไว้ในนโยบายระดับประถมศึกษา โดยกำหนดโครงการที่สนองนโยบายไว้ 3 โครงการ คือ โครงการนิเทศและ

ติดตามผล โครงการพัฒนาศึกษานิเทศก์จังหวัด และโครงการพัฒนาศึกษานิเทศก์อำเภอ (สนอง เครือมาก, 2527) จะเห็นได้ว่าในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ เน้นการพัฒนาการนิเทศการศึกษาไปที่การพัฒนาบุคลากรในระดับจังหวัดและอำเภอ คือ ศึกษานิเทศก์ ระดับจังหวัด และศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอ เพื่อให้บุคลากรทั้ง 2 ระดับนี้ไปพัฒนาการศึกษาในระดับโรงเรียน จะเห็นได้ว่ารูปแบบการนิเทศศึกษานั้นเน้นการนิเทศโดยบุคลากรภายนอกโรงเรียน และจากการสรุปผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ในระดับประถมศึกษา เมื่อการดำเนินงานสิ้นสุดแผนฯ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังต่ำอยู่ในทุกกลุ่มประสบการณ์ นอกจากนี้ยังได้สรุปปัญหาและความต้องการในการจัดการประถมศึกษา ด้านบริหารและสนับสนุนไว้ในเรื่อง การนิเทศการศึกษาว่า "การนิเทศและติดตามผลยังไม่บรรลุผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามและประเมินผล ยังขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังไม่ทั่วถึงและยังไม่เป็นระบบ การนิเทศภายในยังมีการปฏิบัติน้อย การเรียนการสอนยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร (คู่มือสอบผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อสนองตอบต่อนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในข้อ 8 ว่า "กำหนดให้หน่วยงานในต้นสังกัดจัดทำแผนงานการนิเทศ ติดตาม ควบคุม กำกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานการเรียนการสอนเป็นไปตามที่กระบวนการที่หลักสูตรกำหนด" และได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานไว้ว่า "ข้อ 3 ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการทางด้านการติดตาม กำกับและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ทั้งเน้นการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างแท้จริง" และกำหนดเป้าหมายในการบริหารไว้ 2 ประการคือ การปรับปรุงการบริหารและการนิเทศการศึกษา และเร่งรัดและพัฒนาบุคลากรและปรับปรุงสวัสดิการ ในเรื่องการปรับปรุงการบริหารและการนิเทศศึกษานั้น เน้นให้ทุกหน่วยงานใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ มีการนิเทศติดตาม กำกับและประเมินผลอย่างมีระบบ นำเอาวิชาชีพการและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน (คู่มือสอบผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) แต่การนิเทศภายในก็ยังมีปัญหาที่จะต้องเร่งแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินการอีกหลายประการเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เริ่มดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ในสาระสำคัญของแผนฯ ฉบับนี้ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาซึ่ง สมเดช สีแสง(สมเดช สีแสง,2538) ได้รวบรวมไว้ว่า โดยในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้กำหนดนโยบายในด้านบริหารและสนับสนุนไว้ว่า "ปรับปรุงการบริหารและการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ทุกหน่วยงานใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสำหรับการนิเทศการศึกษาจะให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในเป็นพิเศษ โดยได้กำหนดมาตรการด้านคุณภาพการศึกษาไว้ในข้อ 6 ว่า "ให้ทุกโรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ" นอกจากนี้ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานในด้านบริหารและสนับสนุนไว้ว่า "หน่วยงานในสังกัดแต่ละระดับไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 มีประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการประถมศึกษา" โดยมีมาตรการในการดำเนินการไว้ว่า "ให้มีการบริหาร นิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ" ดังนี้

1) ให้ทุกหน่วยงานใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร นิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2) กำหนดดัชนี เกณฑ์ เครื่องมือ และมาตรฐานการศึกษาที่ครบวงจร ทั้งในด้านปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ผลผลิต และนำมาใช้ในการดำเนินงานและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

3) ให้หน่วยงานทุกระดับออกติดตามผลการดำเนินงาน ของหน่วยงานในความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอตามเป้าหมายที่กำหนด

จะเห็นได้ว่าในมาตรการการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแผนพัฒนาฉบับนี้ มีการกำหนดดัชนี เกณฑ์ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของเป้าหมายไว้ชัดเจน และยังให้ความสำคัญในมาตรฐานการศึกษา โดยมีการประเมินองค์ประกอบของระบบในด้านปัจจัย(Input) กระบวนการ(Process) และผลผลิต (Output) ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ผ่านมาไม่ได้กำหนดไว้ ซึ่งนับว่าการติดตาม ประเมินผลรวมทั้งการนิเทศการศึกษามีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากเอกสารรายงานผลประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ระยะครึ่งแผนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยประเมินในด้าน ประสิทธิภาพการบริหารและสนับสนุน พบว่าในระดับโรงเรียนมีปัญหาที่จะต้องเร่งดำเนินการ แก้ไขก็คือเรื่องการจัดระบบการนิเทศ การระดมและการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นและเอกชน และการกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการประเมินองค์ประกอบ ของระบบ มีผลการประเมินซึ่งประเมินกระบวนการทำงานในเรื่องประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยประเมินในเรื่องการนิเทศภายใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน/โครงการนิเทศ ด้านการ ดำเนินการนิเทศภายในตามแผน ด้านการประเมินผลการนิเทศ และด้านการประสานงานกับ หน่วยงานภายนอก พบว่ามีการดำเนินการในทั้ง 4 ด้าน โดยมีโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 37.33, 36.26, 30.62 และ 35.53 ตามลำดับ ดำเนินการอยู่ในระดับ "เป็นที่น่าพอใจ"

ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดให้ตอบสนองนโยบาย และเป้าหมายในการดำเนินงานในด้านบริหารและสนับสนุน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติจึงได้กำหนดสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้น ในปีการศึกษา 2535 สำหรับให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลตนเอง เพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น และสำหรับสำนักงานการศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักงานการศึกษาจังหวัด ประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อจะให้การนิเทศสนับสนุนโรงเรียนได้ตรงตามสภาพ และความต้องการ มาตรฐานในการดำเนินการนิเทศภายในประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535) คือ

มาตรฐานข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน ผู้รับผิดชอบงานมีความเข้าใจในขอบข่ายและความรับผิดชอบของตน

มาตรฐานข้อที่ 2 โรงเรียนจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการนิเทศ

มาตรฐานข้อที่ 3 โรงเรียนมีการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของโรงเรียน

มาตรฐานข้อที่ 4 โรงเรียนดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้

มาตรฐานข้อที่ 5 โรงเรียนประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ และนำผลการ ประเมินมาปรับปรุงการนิเทศของโรงเรียน

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำคู่มือการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2535 - 2539 ได้กำหนดแผนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด โดยกำหนดเป้าหมายว่าให้โรงเรียนสามารถดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนได้ในระดับดี ภายในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) คือปี พ.ศ. 2539 โดยกำหนดแผนการพัฒนาศักยภาพการบริหารและสนับสนุนและการติดตามประเมินผล และได้วางหลักการและแนวทางการดำเนินการไว้ 3 ประการคือ

- 1) ดำเนินการภายใต้โครงสร้างการบริหารและภารกิจของหน่วยงานแต่ละระดับ และสถานศึกษา และครอบคลุมการจัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับ ซึ่งได้แก่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) มุ่งให้เกิดการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ด้วยการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 3) ใช้การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการนิเทศ และการบริหารสนับสนุนเป็นมาตรการสำคัญในการดำเนินงาน

ในระดับโรงเรียนมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ คือ

- 1) รับทราบนโยบายเรื่องการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน มาวางแผนดำเนินการตามคู่มือบริหารโรงเรียน : การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินการร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมนิเทศและพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนดไว้
- 3) ประเมินผลและรายงาน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันมีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ 15 หน่วยงาน กลุ่มโรงเรียน 96 กลุ่ม โรงเรียนในสังกัด 761 โรงเรียน มีจำนวนข้าราชการครูทั้งสิ้น 7,955 คน และมีนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งสิ้น 148,454 คน โดยจัดการศึกษา 3 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ, 2539)

สำหรับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้มีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ระยะครึ่งแผน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ, 2539) สรุปปัญหาด้านการบริหารและสนับสนุนไว้ดังนี้

1) ประสิทธิภาพการบริหารระดับต่าง ๆ อยู่ในขั้นไม่น่าพอใจ ดังนี้

- (1) ระดับโรงเรียน 79.09 % (เป้าหมาย 90 %)
- (2) ระดับกลุ่มโรงเรียน 71.54 % (เป้าหมาย 90 %)
- (3) ระดับ สปอ./ ก. 70.50 % (เป้าหมาย 90%)

2) การนิเทศการศึกษายังไม่ทั่วถึงและเป็นระบบ ขาดสื่อเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงานด้านธุรการทางวิชาการ

จากปัญหาดังกล่าว ทั้งปัญหาในภาพรวมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และปัญหาในภาพรวมของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิว่ามีการดำเนินการนิเทศภายใน 5 ข้อ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ได้หรือไม่ อย่างไร มีปัญหาในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ข้ออะไรบ้าง เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้ประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานในการนิเทศภายใน นำเสนอผู้บริหารการศึกษาในระดับอำเภอ/จังหวัด เป็นข้อมูลในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสืบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
- 3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐาน การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องการติดตามการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศภายในของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง ลังกัตสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ใช้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 341 คน โดยทำการศึกษการติดตามการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศภายใน ในปีการศึกษา 2538

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้จากแบบสอบถาม ถือว่าเป็นข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานปกติและเป็นความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบแบบสอบถามและเชื่อถือได้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน ในการที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลให้การเรียนการสอนของนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2) เกณฑ์มาตรฐานในการนิเทศภายใน หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานในการนิเทศภายในตาม ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด 5 ข้อคือ

มาตรฐานข้อที่ 1 โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน ผู้รับผิดชอบงานมีความเข้าใจในขอบข่ายและความรับผิดชอบของตน

มาตรฐานข้อที่ 2 โรงเรียนจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการนิเทศ

มาตรฐานข้อที่ 3 โรงเรียนมีการวางแผนนิเทศสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

มาตรฐานข้อที่ 4 โรงเรียนดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้

มาตรฐานข้อที่ 5 โรงเรียนประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมิน มาปรับปรุงการนิเทศของโรงเรียน

3) ปัญหาในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานในการนิเทศภายใน หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการนิเทศภายใน

4) ข้าราชการครู หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และมีช่วงระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในโรงเรียนไม่น้อยกว่า 1 ปี

5) โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่กำหนดชั้นตามเกณฑ์ของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 - 300 คน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน

2) ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงเกณฑ์ มาตรฐานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา